СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA
EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL
CVRIA
LUXEMBOURG

PRESUDA SUDA

6. srpnja 1982.*

„Javna poduzeća – Transparentnost financijskih odnosa s državom“

U spojenim predmetima 188/80,

Francuska Republika, koju zastupaju G. Guillaume, u svojstvu agenta, i P. Moreau-Defarges, u svojstvu pomoćnog agenta, s izabranom adresom za dostavu u francuskom veleposlanstvu u Luxembourgu,

tužitelj,

protiv

Komisije Europskih zajednica, koju zastupa njezin pravni savjetnik B. van der Esch, u svojstvu agenta, uz asistenciju G. Marenca, člana njezine pravne službe, s izabranom adresom za dostavu pri njezinom pravnom savjetniku O. Montaltu, u zgradi Jean Monnet, Kirchberg, u Luxembourgu,

tuženik,

koju podupiru

Kraljevina Nizozemska, koju zastupa A. Bos, u svojstvu agenta,

intervenijent,

i

Savezna Republika Njemačka, koju zastupaju M. Seidel, *Ministerialrat* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, i A. Deringer, odvjetnik na Oberlandsgerichtu u Kölnu, u svojstvu agenata,

intervenijent,

189/80,

* Jezik postupka: engleski, francuski i talijanski.

Talijanska Republika, koju zastupa A. Squillante, voditelj službe za diplomatske sporove, ugovore i pravne poslove, u svojstvu agenta, uz asistenciju I. Braguglije, državnog odvjetnika, s izabranom adresom za dostavu u talijanskom veleposlanstvu u Luxembourgu,

tužitelj,

koju podupire

Francuska Republika, koju zastupa njezin agent A. Carnelutti, uz asistenciju G. Guillaumea, pomoćnog agenta,

intervenijent,

protiv

Komisije Europskih zajednica, koju zastupa njezin pravni savjetnik B. van der Esch, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Fabbra, člana njezine pravne službe, s izabranom adresom za dostavu pri njezinom pravnom savjetniku O. Montaltu, u zgradi Jean Monnet, Kirchberg, u Luxembourgu,

tuženik,

koju podupire

Kraljevina Nizozemska,

intervenijent,

i

Savezna Republika Njemačka,

intervenijent,

190/80

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koju zastupa W. Godwin, *treasury solicitor*, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u britanskom veleposlanstvu u Luxembourgu,

tužitelj,

koju podupire

Francuska Republika, koju zastupa njezin agent A. Carnelutti, uz asistenciju G. Guillaumea, pomoćnog agenta,

intervenijent,

protiv

Komisije Europskih zajednica, koju zastupa njezin pravni savjetnik B. van der Esch, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. J. Kuypera, člana njezine pravne službe, s izabranom adresom za dostavu pri njezinom pravnom savjetniku M. Cervinu, u zgradi Jean Monnet, Kirchberg, u Luxembourgu,

tuženik,

koju podupiru

Kraljevina Nizozemska,

intervenijent,

i

Savezna Republika Njemačka,

intervenijent,

povodom tužbe za poništenje Direktive Komisije br. 80/723/EEZ od 25. lipnja 1980. o transparentnosti financijskih odnosa između država članica i javnih poduzeća (SL L 195, str. 35.) na temelju članka 173. Ugovora o EEZ-u

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik suda, A. Touffat i O. Due, predsjednici vijeća, P. Pescatore, A. J. Mackanzie Stuart, A. O' Keeffe, T. Koopmans, A. Chloros i F. Grévisse, suci

nezavisni odvjetnik: G. Reischl,

tajnik: P. Heim

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevima podnesenim tajništvu Suda 16., 18. i 19. rujna 1980. Francuska Republika, Talijanska Republika i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske podnijele su, na temelju članka 173. stavka 1. Ugovora o EEZ-u, tri tužbe za poništenje Direktive Komisije br. 80/723/EEZ od 25. lipnja 1980. o transparentnosti financijskih odnosa između država članica i javnih poduzeća (SL L 195, str. 35.). Savezna Republika Njemačka i Kraljevina Nizozemska intervenirale su u te postupke podupirući zahtjeve Komisije.

2 Direktiva koja je usvojena na temelju članka 90. stavka 3. Ugovora obvezuje države članice da tijekom razdoblja od pet godina učine dostupnima podatke koji se odnose na javna sredstva koja su javne vlasti stavile na raspolaganje javnim poduzećima kao i podatke koji se odnose na učinkovitu upotrebu tih sredstava od strane navedenih poduzeća. Iz uvodnih izjava direktive proizlazi da je njezin temeljni cilj promicati učinkovitu primjenu odredbi članaka 92. i 93. Ugovora o državnim potporama za javna poduzeća. Nadalje, u njezinim uvodnim izjavama naglašeno je načelo jednakog postupanja prema javnim i privatnim poduzećima kao i potreba transparentnosti financijskih odnosa između javnih poduzeća i države zbog složenosti tih odnosa.

3 Iako se tužbeni razlozi koje ističu vlade tužiteljice u određenim točkama razlikuju, u bitnome ih je moguće povezati na sljedeći način:

– nepostojanje ovlasti Komisije;

– nepostojanje nužnosti i povreda načela proporcionalnosti;

– diskriminacija na štetu javnih poduzeća;

– povreda članaka 90., 92. i 93., s obzirom na to da direktiva definira pojmove javno poduzeće i državna potpora;

– nepoštovanje pravila koja definiraju područje primjene Ugovora o EEZ-u, Ugovora o EZUČ-u i Ugovora o EURATOM-u;

– nepostojanje obrazloženja i povreda načela jednakosti u odnosu na iznimke koje predviđa direktiva.

I – Prvi tužbeni razlog (nepostojanje ovlasti Komisije)

4 Prema mišljenju vlade Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, Komisija je usvajanjem sporne direktive povrijedila sama ona načela koja uređuju raspodjelu ovlasti i odgovornosti između institucija Zajednice. Iz institucionalnih odredbi Ugovora proizlazi da ukupnost izvornih zakonodavnih ovlasti pripada Vijeću, dok Komisija ima samo ovlasti nadzora i provedbe. Takvu raspodjelu ovlasti potvrđuju posebna ovlašćujuća pravila Ugovora koja usvajanje uredbi i direktiva gotovo beziznimno stavljaju u ovlast Vijeća. Istu takvu raspodjelu odgovornosti sadrže i pravila o tržišnom natjecanju. Te odredbe dodjeljuju Komisiji funkciju nadzora te Komisija može usvajati zakonodavne akte samo u granicama određene i izričite ovlasti sadržane u aktu Vijeća.

5 Također, prema mišljenju vlade Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, odredbe Ugovora koje Komisiji iznimno povjeravaju ovlast usvajanja direktiva moraju se tumačiti s obzirom na gore navedena razmatranja. Direktive Komisije nisu iste naravi kao direktive koje usvaja Vijeće. Dok potonje mogu

sadržavati opće odredbe normativnog karaktera i, kad je to potrebno, državama članicama nametati nove obveze, krajnji cilj prvih jest samo urediti određenu situaciju u jednoj ili više tih država članica. U primjeru članka 90. stavka 3. taj krajnji cilj proizlazi iz teksta samoga članka sukladno kojem Komisija „upućuje“ odgovarajuće direktive ili odluke državama članicama.

6 Ta teza, međutim, nije utemeljena u institucionalnim odredbama Ugovora. U skladu s člankom 4., Komisija sudjeluje u izvršenju zadaća Zajednice na istoj osnovi kao i druge institucije i svaka od njih djeluje u granicama ovlasti koje su joj dodijeljene Ugovorom. Na gotovo jednak način kojim članak 145. uređuje istu funkciju Vijeća, članak 155. određuje da Komisija raspolaže ovlašću samostalnog odlučivanja unutar granica predviđenih ugovorom. Osim toga, odredbe poglavlja koje na opći način uređuju učinke i sadržaj akata koje usvajaju institucije, a osobito odredbe članka 189., ne prave razliku, na koju ukazuje vlada Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, između direktiva općeg dosega i onih koje propisuju samo posebne mjere. Sukladno prvom stavku tog članka, Komisija ima, na istom temelju kao i Vijeće, ovlast donositi direktive pod uvjetima predviđenim Ugovorom. Iz toga slijedi da granice ovlasti koja je Komisiji povjerena posebnom odredbom Ugovora ne proizlaze iz općeg načela, već iz tumačenja samog teksta predmetne odredbe, u ovom slučaju članka 90., promatrane s obzirom na njezin cilj i mjesto u strukturi Ugovora.

7 U tom pogledu nije moguće izvlačiti zaključke iz činjenice da većina ostalih posebnih odredbi Ugovora kojima se određuje ovlast za usvajanje akata općeg karaktera povjerava tu ovlast Vijeću, koje odlučuje na temelju prijedloga Komisije. Također se ne može praviti razlika ni između odredbi koje predviđaju usvajanje direktiva ovisno o tome sadrže li u sebi pojam „usvajati“ ili „uputiti“. Sukladno članku 189., direktive i odluke kako Vijeća tako i Komisije upućene su strankama koje su, u slučaju direktiva, nužno države članice. Kada neka odredba predviđa usvajanje direktiva i odluka upućenih državama članicama, tada izraz „upućuju se“ predstavlja samo najprikladniji opći pojam.

8 U potporu tužbenom razlogu nepostojanja ovlasti Komisije tri vlade tužiteljice ističu da je pravila sadržana u spornoj direktivi moglo usvojiti Vijeće. Budući da je cilj direktive omogućiti Komisiji nadzor nad poštovanjem obveze država članica prema kojoj su one, u skladu s člankom 93. stavkom 3., dužne obavijestiti Komisiju o svakoj dodjeli ili izmjeni državne potpore i kako članak 94. daje Vijeću ovlast da odredi osobito uvjete pod kojima se primjenjuje navedeni stavak, predmetna pravila spadaju u ovlast te institucije na temelju tog članka. U svakom slučaju, na Vijeću je da donosi ova pravila na temelju članka 213. ili, podredno, na temelju članka 235. Prema mišljenju vlada tužiteljica, nije moguće priznati istovremenu ovlast Komisije na temelju drugih odredbi Ugovora s obzirom na to da ovo područje spada u ovlast Vijeća.

9 Komisija, koju podržava vlada Savezne Republike Njemačke, ustraje na činjenici da direktiva predviđa niz mjera koje „prethode“ postupku iz članka 93. i da se

stoga ne može primijeniti članak 94. Ona također ističe da se članak 213. ne odnosi na informacije kojima raspolažu države članice i koje one trebaju pružiti Komisiji na njezin zahtjev na temelju njihove opće obveze suradnje predviđene člankom 5. Ne može se primijeniti ni članak 235. jer on pretpostavlja nepostojanje drugih ovlasti. S druge strane, nizozemska vlada osobito ističe poseban značaj i samostalnu važnost članka 90.

10 Potrebno je odbaciti argumente u vezi s člancima 213. i 235. koje ističu vlade tužiteljice. Naime, članak 213., koji se nalazi u poglavlju o općim i završnim odredbama, nije u suprotnosti s ovlastima koje Komisiji dodjeljuju posebne odredbe Ugovora. U predmetnom se slučaju, iz razloga koji je naznačila Komisija, ne može primijeniti članak 235.

11 Naprotiv, za procjenu argumenta vezanog uz članak 94. valja usporediti odredbe tog članka s odredbama članka 90., uzimajući pritom u obzir ciljeve i svrhu obaju članaka.

12 U tom pogledu valja ustvrditi da se te dvije odredbe odnose na različite predmete. Članak 94. dio je skupine odredbi koje uređuju područje državnih potpora neovisno o njihovom obliku i adresatima. Suprotno tome, članak 90. odnosi se isključivo na poduzeća za čije postupke države članice moraju preuzeti posebnu odgovornost zbog utjecaja koji one mogu imati na njihovo ponašanje. Taj članak naglašava da se, uz pridržaj onoga što je navedeno u njegovom stavku 2., na navedena poduzeća primjenjuju sva pravila Ugovora; tako on državama članicama nameće obvezu poštovanja tih pravila u njihovim odnosima s tim poduzećima, a Komisiji u tom smislu nameće obvezu nadzora koju ona, kad je to potrebno, može izvršavati usvajanjem direktiva i odluka koje su upućene državama članicama.

13 Osim te razlike u predmetima postoji i razlika u uvjetima za izvršavanje ovlasti koje pojedina odredba daje Vijeću, odnosno Komisiji. Članak 94. ovlašćuje Vijeće da donosi sve odgovarajuće uredbe za primjenu članaka 92. i 93. Nasuprot tome, ovlast koju Komisija ima na temelju članka 90. stavka 3. ograničena je na usvajanje onih direktiva i odluka koje su potrebne za učinkovito ispunjenje obveze nadzora koju određuje taj isti stavak.

14 U odnosu na ovlast Vijeća na temelju članka 94., ovlast koju ima Komisija ima na temelju članka 90. stavka 3. primjenjuje se na posebno područje primjene i pod uvjetima određenima s obzirom na sam cilj navedenog članka. Iz toga slijedi da ovlast Komisije za usvajanje sporne direktive ovisi o potrebama svojstvenima njezinoj obvezi nadzora predviđenoj člankom 90. te da mogućnost da Vijeće, primjenjujući svoju opću ovlast na temelju članka 94., donese propis koji sadržava odredbe koje zadiru u posebno područje potpora javnim poduzećima nije u suprotnosti s tom ovlašću Komisije.

15 Iz svih tih razmatranja proizlazi da treba odbiti prvi tužbeni razlog na koji se pozivaju vlade tužiteljice.

II – Drugi tužbeni razlog (nepostojanje nužnosti)

16 Francuska i talijanska vlada osporavaju da su pravila direktive nužna kako bi Komisija mogla učinkovito obavljati zadaću nadzora koju joj povjerava članak 90. One smatraju da u financijskom smislu postoji puno pravno razdvajanje između države i javnih poduzeća. Sredstva koja javnim poduzećima javne vlasti stavljaju na raspolaganje prikazana su kako u zakonskim proračunskim aktima tako i u završnim računima i godišnjim izvješćima poduzeća. Kad je riječ o odnosima države s javnim poduzećima, u demokratskom su društvu izvori informacija o njima barem onoliko potpuni koliko i oni koji se tiču odnosa države s privatnim poduzećima, a i mnogo točniji od onih koji se tiču međusobnih odnosa privatnih poduzeća.

17 Komisija upućuje na četvrtu i petu uvodnu izjavu direktive, sukladno kojima složenost financijskih odnosa između nacionalnih javnih vlasti i javnih poduzeća otežava obavljanje zadaće nadzora Komisije, a pravična i učinkovita primjena pravila o potporama iz Ugovora na javna i privatna poduzeća moguća je samo ako ti financijski odnosi postanu transparentni. Tijekom postupka pred ovim Sudom su Komisija i vlada Savezne Republike Njemačke navele mnoge primjere kojima nastoje dokazati da ti odnosi nisu dovoljno transparentni da bi Komisija mogla ustanoviti jesu li javnim poduzećima bile dodijeljene državne potpore ili nisu.

18 Uzimajući u obzir različite oblike javnih poduzeća u različitim državama članicama i razgranatost njihovih aktivnosti, neizbježno je da su i njihovi financijski odnosi s javnim vlastima također vrlo različiti, često složeni, i zbog toga ih je teško nadzirati, čak i uz pomoć objavljenih izvora informacija koje navode vlade tužiteljice. Pod tim je okolnostima nesporna potreba Komisije da traži dodatne informacije o tim odnosima određujući zajednička mjerila za sve države članice i za sva predmetna poduzeća. Kad je riječ o točnom određivanju tih mjerila, vlade tužiteljice nisu dokazale da je Komisija prekoračila granice diskrecijske ovlasti koje ima na temelju članka 90. stavka 3.

19 Iz toga slijedi da treba odbiti tužbeni razlog koji se odnosi na nepostojanje nužnosti. Isto vrijedi i za prigovor, u prvom redu talijanske vlade, o nepostojanju proporcionalnosti.

III – Treći tužbeni razlog (diskriminacija javnih poduzeća u odnosu na privatna)

20 Francuska i talijanska vlada ističu da iz članaka 222. i 90. proizlazi da treba jednako postupati s javnim i privatnim poduzećima. Međutim, učinak direktive je stavljanje prvih u manje povoljnu situaciju od drugih, osobito zato što ona javnim poduzećima nameće posebne obveze, ponajprije one računovodstvene, koje ne nameće privatnima.

21 S tim u vezi potrebno je podsjetiti da načelo jednakosti na koje se vlade pozivaju kad je riječ o odnosima između javnih i privatnih poduzeća općenito pretpostavlja da se obje skupine nalaze u usporedivim situacijama. Međutim, privatna poduzeća, u granicama koje postavlja primjenjivo zakonodavstvo, određuju svoju industrijsku i poslovnu strategiju vodeći osobito računa o potrebi isplativosti. S druge strane, na odluke javnih poduzeća mogu utjecati različiti čimbenici kada javne vlasti, koje mogu utjecati na te odluke, ostvaruju ciljeve od općeg interesa. Gospodarske i financijske posljedice takvog utjecaja dovode do uspostave posebnih oblika financijskih odnosa između tih poduzeća i javnih vlasti koji se razlikuju od odnosa koji postoje između javnih vlasti i privatnih poduzeća. Budući da se direktiva odnosi upravo na te posebne financijske odnose, ne može se prihvatiti tužbeni razlog koji se temelji na postojanju diskriminacije.

IV – Četvrti tužbeni razlog (povreda članaka 90., 92. i 93. s obzirom na to da direktiva definira pojmove javno poduzeće i državna potpora)

22 Francuska i talijanska vlada tvrde da članci 2. i 3. direktive bez ikakvog pravnog temelja dopunjuju odredbe članaka 90., 92. i 93. Ugovora s obzirom na to da definiraju pojam javnog poduzeća i određuju financijske odnose koji, prema mišljenju Komisije, mogu predstavljati državne potpore.

23 Ti prigovori su neutemeljeni. Kad je riječ o definiciji financijskih odnosa iz članka 3. na koje se direktiva primjenjuje, dovoljno je ustvrditi da nije riječ o pokušaju Komisije da definira pojam potpore koji je sadržan u člancima 92. i 93. Ugovora, već samo da podrobnije odredi one financijske transakcije za koje procijeni da o njima mora biti obaviještena u svrhu nadzora nad time je li država članica povrijedila svoju obvezu obavještavanja koju ima sukladno članku 93. stavku 3. i dodijelila potpore predmetnim poduzećima. Kao što je gore već navedeno glede drugog tužbenog razloga, nije utvrđeno da je Komisija na ovaj način prekoračila granice diskrecijske ovlasti koje ima na temelju članka 90. stavka 3.

24 Kad je riječ o odredbama članka 2. koje određuju pojam javnog poduzeća „za potrebe ove direktive“, potrebno je naglasiti da cilj tih odredbi nije definirati taj pojam onako kako je naveden u članku 90. Ugovora, već uspostaviti potrebna mjerila za određivanje skupine poduzeća čiji su financijski odnosi s javnim vlastima podložni obvezi obavještavanja predviđenoj direktivom. Za procjenu tog određenja, koje je štoviše neophodno kako bi se države članice upoznale s opsegom svojih obveza koje proizlaze iz direktive, potrebno je stoga usporediti utvrđena mjerila s razmatranjima na kojima se temelji obveza nadzora koja je Komisiji određena člankom 90.

25 Sukladno članku 2. direktive, pojam „javna poduzeća“ znači sva poduzeća nad kojima javna tijela mogu izvršavati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj. Sukladno drugom stavku, smatra se da postoji takav prevladavajući utjecaj kada javna tijela izravno ili neizravno u odnosu na poduzeće drže većinski udjel u

upisanom kapitalu poduzeća, nadziru većinu glasačkih prava ili mogu imenovati više od polovine članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela predmetnog poduzeća.

26 Kao što je Sud već ranije naveo, razlog zbog kojeg su odredbe članka 90. unesene u Ugovor upravo je utjecaj koji javna vlast može vršiti na poslovne odluke javnih poduzeća. Taj utjecaj može se vršiti bilo putem financijskog sudjelovanja bilo putem pravila koja uređuju upravljanje poduzećem. Odabirom tih istih mjerila za određivanje financijskih odnosa, o kojima mora moći dobiti informacije kako bi ispunila svoju obvezu nadzora na temelju članka 90. stavka 3., Komisija je ostala u granicama diskrecijske ovlasti koju joj povjerava ta odredba.

27 Slijedom toga valja odbiti i četvrti tužbeni razlog.

V – Peti tužbeni razlog (nepoštovanje pravila koja definiraju područje primjene Ugovora o EEZ-u, Ugovora o EZUČ-u i Ugovora o EURATOM-u)

28 Francuska vlada ističe da je definicija javnog poduzeća iz članka 2. direktive u potpunosti općenita i da izuzimanje energetskog sektora i uključivanje proizvodnje i obogaćivanja urana, prerade ozračenih goriva i pripreme materijala koji sadrže plutonij, predviđeno člankom 4., podrazumijeva da se, uz taj pridržaj, direktiva primjenjuje na javna poduzeća na koja se odnose Ugovor o EZUČ-u i Ugovor o EURATOM-u. Budući da izvor sekundarnog prava usvojen u okviru primjene Ugovora o EEZ-u ne može uređivati područja koja uređuju pozitivna pravila drugih ugovora, francuska vlada podredno traži poništenje direktive u mjeri u kojoj se ona odnosi na poduzeća na koja se primjenjuju Ugovor o EZUČ-u i Ugovor o EURATOM-u.

29 Komisija priznaje da se, sukladno članku 232. stavku 1. Ugovora o EEZ-u i zbog odredbi Ugovora o EZUČ-u koje uređuju potpore dodijeljene poduzećima na koja se odnosi taj ugovor, direktiva ne može primjenjivati na ta poduzeća. Kad je riječ o poduzećima iz nuklearnog sektora, ona ističe da Ugovor o EUROATOM-u ne sadrži posebna pravila o državnim potporama. Stoga su članci 92. i 93. Ugovora o EEZ-u pa tako i direktive primjenjivi na poduzeća unutar tog sektora, uz pridržaj iznimaka izričito predviđenih člankom 4. direktive.

30 Sukladno članku 232. stavku 1. Ugovora o EEZ-u, odredbe tog Ugovora ne utječu na odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik, osobito što se tiče prava i obveza država članica, ovlasti institucija te zajednice i pravila koja su tim Ugovorom utvrđena za funkcioniranje zajedničkog tržišta ugljena i čelika.

31 Budući da se članak 90. stavak 3. odnosi upravo na ovlasti institucija i s obzirom na to da sporna direktiva nameće državama članicama obveze glede potpora, o kojima i sam Ugovor o EZUČ-u sadrži pravila koja se odnose na države članice i na poduzeća na tržištu ugljena i čelika, iz članka 232. Ugovora o EEZ-u izravno proizlazi da se sporna direktiva ne može primijeniti na odnose s takvim

poduzećima. Iz tog razloga direktiva nije u tom smislu nezakonita, iako bi u interesu pravne jasnoće bilo nedvojbeno bolje da izuzimanje tih poduzeća proizlazi iz samog teksta direktive.

32 Nasuprot, kad je riječ o odnosu s Ugovorom o EURATOM-u, članak 232. stavak 2. Ugovora o EEZ-u određuje da njegove odredbe ne mogu mijenjati odredbe prvonavedenog ugovora. Francuska vlada nije dokazala da odredbe direktive odstupaju od odredbi Ugovora o EURATOM-u. Iz toga slijedi da se taj tužbeni razlog ne može prihvatiti.

VI – Šesti tužbeni razlog (nepostojanje obrazloženja i povreda načela jednakosti u odnosu na iznimke koje predviđa direktiva)

33 Članak 4. direktive iz područja njezine primjene, osim energetskog sektora, izuzima i ona javna poduzeća čiji je ukupni godišnji neto promet manji od 40 milijuna europskih obračunskih jedinica tijekom razdoblja od dvije prethodne financijske godine, ona javna poduzeća koja pružaju usluge bez znatnijeg utjecaja na trgovinu između država članica, poduzeća iz vodoprivrednog, prometnog, poštanskog i telekomunikacijskog sektora te javne kreditne institucije.

34 Talijanska vlada smatra da te iznimke predstavljaju neutemeljenu diskriminaciju. Prema njezinom mišljenju iznimke unutar sektora valja prihvatiti jedino kada u određenom sektoru nema tržišnog natjecanja na razini Zajednice.

35 Neovisno o tome što taj tužbeni razlog ponajprije želi proširiti područje primjene direktive, on ipak nije osnovan. Naime, dvanaesta uvodna izjava direktive određuje da valja isključiti one sektore koji su izvan sfere tržišnog natjecanja ili koji su već predmet posebnih propisa Zajednice koji jamče primjerenu transparentnost, određene sektore čija osobita narav opravdava to da budu predmet posebnih odredbi kao i poduzeća čija slaba ekonomska važnost ne opravdava administrativne troškove koji bi proizašli iz mjera koje bi bilo potrebno poduzeti. Sva ta razmatranja, od kojih je barem jedno primjenjivo na svaki od sektora isključenih člankom 4. direktive, sadrže dovoljno objektivna mjerila koja opravdavaju izuzimanje iz područja primjene direktive.

36 Valja stoga zaključiti da u tužbama koje su podnijele tri vlade nisu bili sadržani elementi koji opravdavaju makar i djelomično poništenje sporne direktive. Stoga te tužbe valja odbiti.

Troškovi

37 Sukladno članku 69. stavku 2. Poslovnika Suda, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

38 Budući da tri vlade tužiteljice nisu uspjele sa svojim pravnim navodima, valja im naložiti snošenje troškova. Isto vrijedi i za francusku vladu u svojstvu intervenijenta u predmetima 189/80 i 190/80.

39 Od vlada koje su intervenirale podupirući zahtjeve Komisije, samo je nizozemska vlada predlagala da se tuženicima naloži snošenje troškova. Stoga Francuskoj Republici, Talijanskoj Republici i Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske valja naložiti kako snošenje vlastitih tako i snošenje troškova Komisije i Kraljevine Nizozemske.

Slijedom navedenog, Sud proglašava i presuđuje:

1. Tužbe se odbijaju.

2. Francuska Republika, Talijanska Republika i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske snosit će, osim vlastitih, i troškove Komisije i Kraljevine Nizozemske.

Potpisi